

Brüssel, 30.6.2017
COM(2017) 355 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta määruse (EÜ) nr 1221/2009 (organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS)) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta määruse (EÜ) nr 66/2010 (ELi ökomärgise kohta) rakendamise läbivaatamise kohta

{SWD(2017) 252 final}

{SWD(2017) 253 final}

1. Aruande eesmärk

Keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteem (EMAS) ja ELi ökomärgis moodustavad osa ELi säästva tarbimise ja tootmise poliitikaraamistikust. ELi ökomärgis loodi 1992. aastal ja EMAS 1995. aastal. Mõlemad kerkisid uuesti päevakorda 2008. aastal säästva tarbimise ja tootmise ning säästva tööstuspoliitika tegevuskava käsitleva teatise¹ osana. ELi ökomärgise eesmärk on luua süsteem „... kogu olelusringi jooksul keskkonda vähem mõjutavate toodete propageerimiseks ja tarbijatele toodete keskkonnamõju kohta täpse, usaldusväärse ja teaduslikult põhjendatud teabe andmiseks“; EMASi eesmärk on „... edendada organisatsioonide keskkonnategevuse tulemuslikkuse pidevat täiustamist ja keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamist organisatsioonides; selleks hinnatakse kõnealuste süsteemide toimimist süstemaatiliselt, objektiivselt ja korrapäraselt, antakse teavet keskkonnategevuse tulemuslikkuse kohta, käivitatakse avatud arutelu üldsuse ja muude sidusrühmadega, kaasatakse aktiivselt organisatsioonide töötajad ning pakutakse asjakohast väljaõpet.“

ELi ökomärgist käsitleva määruse (EÜ) nr 66/2010² (edaspidi „ELi ökomärgise määrus“) artikli 14 kohaselt peab komisjon esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande ELi ökomärgise süsteemi rakendamise kohta ning ühtlasi tegema kindlaks süsteemi need osad, mis võidakse läbi vaadata.

Organisatsioonide vabatahtlikku osalemist ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS) käsitleva määruse (EÜ) nr 1221/2009³ (edaspidi „EMASi määrus“) artikliga 47 on nõutud, et komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, mis sisaldab teavet asjaomase peatüki (VIII peatüki) alusel võetud meetmete kohta ning liikmesriikidelt artikli 41 kohaselt saadud teavet. Määruse artikliga 50 on nõutud, et komisjon vaatab EMASi läbi, võttes arvesse süsteemi rakendamise käigus saadud kogemusi ja rahvusvahelist arengut. Komisjon peab arvesse võtma artikli 47 kohaselt Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud aruandeid.

Komisjoni käesoleva aruande ja selle lisadega täidetakse need nõuded. Samuti esitatakse neis Euroopa Komisjoni õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi (REFIT)⁴ osana läbi viidud õigusaktide toimivuse kontrolli järeldused. Toimivuskontrolli REFITist tulenev eesmärk on mõista, mil määral on määrustega saavutatud nendega kavandatud kasu kodanikele, ettevõtjatele ja ühiskonnale.

EMAS ja ELi ökomärgis on hõlmatud tootepoliitika raamistikuga, mida on tutvustatud 2008. aasta teatises säästva tarbimise ja tootmise ning säästva tööstuspoliitika tegevuskava kohta⁵. Hiljem on seitsmendas keskkonnavalas tegevusprogrammis⁶ osutatud vajadusele sellise poliitikaraamistiku järele, mis annab tootjatele ja tarbijatele asjakohasemaid signaale ressursitõhususe ja ringmajanduse edendamiseks, ning ringmajanduse tegevuskava käsitlevas

¹ KOM(2008) 397.

² Määrus (EÜ) nr 66/2010.

³ Määrus (EÜ) nr 1221/2009.

⁴ KOM(2012) 746.

⁵ KOM(2008) 397.

⁶ Otsus nr 1386/2013/EL.

teatise⁷ on märgitud ära vajadus toetada nii tootmise kui ka tarbimise poole jõupingutusi saavutada üleminek ringmajandusele, sealhulgas kasutada paremini ära EMASi ja ELi ökomärgist. Samal ajal on määrused ilmselgelt olulised ka selleks, et viia ellu ÜRO tegevuskava 2030 ja selle 17 säästva arengu eesmärki, eeskätt 12. eesmärk – „tagada säästvad tarbimis- ja tootmismudelid“.

Lisaks keskkonnanäesmärkide täitmisele võivad EMAS ja ökomärgis toetada ka majanduslikke eesmärke. Näiteks saavad EMASis osalevad ettevõtjad, sealhulgas VKEd, parandada ressursitõhususe suurendamise teel oma majandustulemusi ja konkurentsivõimet. EMASi ja ökomärgise laialdase kasutamise ning nõuetekohase rakendamise korral võivad need edendada innovatsiooni ja tuua kaasa tegelikke muudatusi turul.

Käesolevas aruandes hinnatakse EMASi ja ELi ökomärgise tulemuslikkust kõnealuses laiemas kontekstis.

2. Asjakohasuse, tulemuslikkuse, tõhususe, sidususe ja ELi lisaväärtuse hindamine

2013. aastal kohustus komisjon viima läbi ELi ökomärgise ja EMASi määruste toimivuse kontrolli. Kooskõlas komisjoni parema õigusloome suunistega uuriti toimivuskontrolli raames kahe süsteemi asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust, sidusust ja ELi lisaväärtust. Samuti pöörati eritähelepanu selle mõistmisele, mil määral on määrustega saavutatud kavandatud kasu kodanikele, ettevõtjatele ja ühiskonnale.

Toimivuskontrolli toetasid kaks eraldi hindamisuuringut,⁸ mida omakorda toetas sidusrühmade kaasamine, sealhulgas avalik konsultatsioon ELi ökomärgise puhul ja sidusrühmadega peetud suunatud konsultatsioon EMASi puhul. Kõnealune sidusrühmadega konsulteerimine oli eriti oluline, sest toimivuskontrolli käsitusala oli süsteemide vabatahtliku laadi ning süsteemide mõju kvantifitseerimiseks vajalike andmete puudumise tõttu teataval määral piiratud. Ühiselt kokku lepitud meetodi puudumine organisatsioonide ja toodete keskkonnatoime kvantifitseerimiseks ja võrdlemiseks tähendab ka seda, et süsteemides osalevaid ja mitte osalevaid tooteid ja organisatsioone ei ole võimalik süstemaatiliselt võrrelda. Peale selle ei ole määrustes täpsustatud selgeid eesmärke süsteemide kasutuselevõtu kohta ja seepärast ei ole võimalik kvantitatiivselt hinnata, kas need on või ei ole saavutanud oodatud tulemusi.

Sellest hoolimata võimaldas toimivuskontroll hinnata süsteemide toimimist ja tulemuslikkust ning teha järeldused selle kohta, mis töötab hästi ja/või mis mitte.

Peamised järeldused selle kohta, kuidas määrused täidavad oma toimivuskontrollis järgitud sekkumisloogika kohaselt kindlaks tehtud ja uuritud eesmärke, on järgmised:

⁷ COM(2015) 614.

⁸ *Final Report Supporting the Evaluation of the Implementation of EMAS* (juuni 2015), Adelphi and S. Anna School of Advanced Studies.

Project to Support the Evaluation of the Implementation of the EU Ecolabel Regulation (aprill 2015), Ricardo Energy & Environment.

- ☐ need aitavad vähendada tarbimise ja tootmise keskkonnamõju (*üldeesmärk*);
- ☐ need aitavad soodustada organisatsioonide keskkonnatoime pidevat parandamist ning propageerivad keskkonda vähem mõjutavaid tooteid (*erieesmärgid*) ELi ökomärgise kriteeriumide kaudu ja EMASis osalevates organisatsioonides täheldatud keskkonnatoime tõhustumise kaudu (*tegevuseesmärk*).

Kõnealune panus on aga:

- ☐ oluliselt piiratud sellega, mil määral on tootjad ja organisatsioonid EMASi ja ELi ökomärgise kasutusele võtnud (*tegevuseesmärk*), tingituna suuresti väliste sidusrühmade, sealhulgas äripartnerite, tarbijate, aga ka ametiasutuste vähesest teadlikkusest, mille tulemusel on turul saadavad ja halduslikud/regulatiivsed hüved osalemise eest piiratud, ning samuti tingituna osalemiskriteeriumidest, mida ELi tööstusel võib teataval juhul olla keeruline täita;
- ☐ piiratud võrreldes nende probleemide üldise ulatusega, mis tuleb tarbimise ja tootmise üldise keskkonnamõju vähendamiseks lahendada.

Nendest piirangutest hoolimata on määrused jätkuvalt **asjakohased**, moodustades osa ELi poliitikameetmete paketist, millega vastatakse praegustes strateegilistes poliitikaeesmärkides kajastatud kasvavale vajadusele muuta praegusi tarbimis- ja tootmismudeleid ning mis muu hulgas hõlmab strateegiat „Euroopa 2020“, ⁹ ressursitõhusa Euroopa tegevuskava, ¹⁰ seitsmendat keskkonnaalast tegevusprogrammi ¹¹ ja ELi ringmajanduse loomise tegevuskava ¹². EMAS ja ELi ökomärgis (koos keskkonnahoidlike riigihangetega) on ELi poliitikavahendite seas ainulaadsed, sest nende eesmärk on käsitleda keskkonnamõju kogu olelusringi vältel, sealhulgas Euroopas toimuva tarbimise üha suuremat mõju ELi-välistes riikides, kus tooteid ja materjale sageli toodetakse ning kust need ELi imporditakse. EMASi puhul kerkib küsimus seoses selle edasise asjakohasusega, kuna 2015. aastal läbi vaadatud standardiga ISO 14001 võetakse üha enam üle paljud (kuigi veel mitte kõik) selle põhielemendid.

Määrused on olnud **osaliselt tulemuslikud**, sest nendega tagatakse järgmine:

- ☐ ELi ökomärgist kandvate toodete parem keskkonnatoime; kõrgetasemelise keskkonnasäästlikkuse kvantitatiivset võrdlusnäitajat (kuulumine turul olevate toodete keskkonnatoime ülemise 10–20 % hulka) ei saa aga kokkulepitud võrdlusmetoodika ja põhjalike andmete puudumise tõttu kontrollida; ühtlasi ei pruugi ELi ökomärgis mõnel juhul, kui ELi ökomärgise kriteeriumide kehtivust ilma turuolukorras toimunud muutuste põhjaliku analüüsita laiendatakse, enam kajastada kõrgetasemelist keskkonnasäästlikkust;
- ☐ EMASi kohaselt sertifitseeritud organisatsioonide parem keskkonnatoime enamiku põhinäitajate, sealhulgas energia, vee ja CO₂ puhul; jäätmeid ja materjale käsitlevate

⁹ KOM(2010) 2020 (lõplik).

¹⁰ KOM(2011) 571 (lõplik).

¹¹ OTSUS nr 1386/2013/EL.

¹² COM(2015) 614 final.

põhinäitajate puhul on pilt kirjum: ühelt poolt tunneb üle 75 % EMASi kohaselt registreeritud ettevõtjatest jäätmete ja materjalide puhul positiivset mõju tulemuslikkusele ning teiselt poolt on põhinäitajate kohta esitatud aruannete valimi põhjal arvatud keskmine tulemuslikkus negatiivne; uuringud näitavad, et üldiselt tagab EMAS keskkonnatoime suurema paranemise kui ISO 14001¹³.

Asjaomaste vahendite üldist tulemuslikkust vähendab aga nende piiratud kasutuselevõtmine.

- EMASi ja ELi ökomärgise kasutuselevõtmine ei ole piisav, et saavutada olulisi muutusi üldistes tarbimis- ja tootmismudelites ja pakkuda selle kaudu märkimisväärset keskkonnakasut, mis ulatuks kaugemale nendest ettevõtjatest ja organisatsioonidest, kes otsustavad süsteemides osaleda; kummagi määruse piiratud kasutuselevõtmine võib tuleneda vähesest teadlikkusest ja tunnustatusest turul, tunnustuse puudumisest avalikus poliitikas ning nõuetele vastavuse ja tõendamise kuludest.

ELi ökomärgise puhul on probleem reklaamitegevuse puudumine kõigil tasanditel (komisjon, liikmesriigid ja ettevõtjate vabatahtlik tegevus), kriteeriumidega seotud nõuete suur arv ja rangus ning raskused ohtlike ainete kasutamist keelava artikli 6 lõike 6 nõuete täitmisega. Samuti esineb selle kasutusevõtmisel suuri erinevusi eri tooteliikide vahel, kusjuures mitme tooterühma puhul ei ole ELi ökomärgist kasutusele võetud või on seda tehtud vaid vähesel määral, mis kajastab ühelt poolt teatavate konkreetsete tooterühmadega seotud tõkkeid ja teiselt poolt strateegilise lähenemisviisi puudumist seoses nende rühmade valimisega, mille jaoks tuleks kriteeriumid välja töötada / läbi vaadata.

EMASi puhul on täiendavad tõkked järgmised: avaliku poliitika puhul ei võeta seda piisavalt arvesse (stiimulid ja muudest regulatiivsetest nõuetest vabastamine ehk regulatiivse koormuse vähendamine), vähene reklaamitegevus jällegi kõigil tasanditel ning turul liidrikohal olev üleilmselt tunnustatud keskkonnajuhtimissüsteem (ISO 14001), mille aruandlus- ja valideerimisnõuded on leebemad.

Mõlema süsteemi tulemuslikkus on liikmesriigiti erinev: mõnes liikmesriigis ei ole süsteeme kasutusele võetud või on seda tehtud väga vähesel määral, samas kui teiste tulemused – näiteks Saksamaa ja Hispaania vastavalt 1 882 ja 1 289 EMASi kohaselt registreeritud tegevuskohaga ning Prantsusmaa 555 ja Itaalia 359 registreeritud ELi ökomärgise litsentsiga – on paremad. Sellised erinevused tulenevad peamiselt liikmesriikide investeeritud ressursside tasemest, aga ka sellest, kas on tehtud algatusi asjaomaste vahendite integreerimiseks laiemas keskkonnapoliitikasse. Näiteks võib EMASi sidumine keskkonnajärelevalve eeskirjadega luua stiimuli EMASi kasutuselevõtuks ja regulatiivse koormuse vähendamiseks¹⁴; samamoodi saaks ökomärgise puhul luua stiimuleid selle sidumise teel keskkonnahoidlike riigihangetega.

¹³ Remas Study (2006), *Linking environmental management and performance* ja Testa et al. (2014) *EMAS and ISO 14001: the differences in effectively improving environmental performance*. In: *Journal of Cleaner Production* 68:1, lk 165–173.

¹⁴ Regulatiivse koormuse vähendamise all mõistetakse regulatiivse või halduskoormuse leevendamist (näiteks keskkonnajärelevalve tegemise sagedus, kiirmenetlused, madalamad lõivud või maksud jne) EMASi nõuete täitmise tagajärjel.

Kuna praegu on kulusid ja tulusid hõlmavaid andmeid vähe, ei ole võimalik **tõhususega** seotud küsimusi käsitleda. Tehtud investeeringute (kulud) ja saavutatud mõju seose kohta on mõningaid tõendeid ning üldiselt on süsteemi järgimisega seotud kulud hinnanguliselt suhteliselt väikesed.

- ☐ ligikaudse hinnangu kohaselt on keskmine halduskulu (st kulu ilma personalikuluta) Euroopa Komisjonile 500 000 eurot aastas EMASi puhul ja 1 100 000 eurot aastas ELi ökomärgise puhul; need kulud hõlmavad süsteemi, mis koosneb ELi ökomärgise puhul 33 tooterühmast, 2 000 litsentsist ja 44 000 tootest ning EMASi puhul 4 000 organisatsioonist ja 7 500 tegevuskohast;
- ☐ liikmesriikide tasandil esinevad suured erinevused rakendamiseks tehtavates jõupingutustes kajastavad erinevaid hinnanguid kulude ja tulude suhte kohta; arvestades süsteemide vabatahtlikku laadi, ei saa eeldada, et nendega kaasneks ebaproportsionaalne koormus liikmesriikidele või ettevõtjatele ja organisatsioonidele – mõlemad rühmad investeerivad neisse vaid sel määral, mil see on nende arvates kasulik; väikeste investeeringute tagajärg on aga ka piiratud kasutuselevõtt ja mõju;
- ☐ teatavate EMASi kohaselt registreeritud organisatsioonide (eriti energia tootmisega tegelevate organisatsioonide) jaoks võivad energiatõhususe meetmed pakkuda märkimisväärset kokkuvõtet (hindamisuuringu kohaselt moodustab see kõikide EMASi kohaselt registreeritud organisatsioonide kohta ligikaudu 1,3 miljardit eurot kahe aasta jooksul).

Tõhusus väheneb aga järgmistel juhtudel:

- ☐ kui individuaalsete ettevõtjate ja organisatsioonide kulud seoses nõuete täitmise ja tõendamisega kaaluvad üles kasu ja vähendavad seega väärtust tootjatele ja organisatsioonidele ning heidutavad neid süsteemides osalemast; see mõju on suurem väikeste ettevõtjate puhul; EMASi vähene kasutamine võrreldes standardiga ISO 14001 näitab ka, et organisatsioonide kogemused seoses kahe süsteemi kulude ja tuludega erinevad;
- ☐ kui konkreetsete tooterühmade puhul on süsteemid kasutusele võetud vähesel määral või ei ole seda tehtud; mitme tooterühma puhul ei ole ELi ökomärgist kasutusele võetud või on seda tehtud vaid ebaolulisel määral, mis näitab, et turg ei ole selleks valmis ja/või et halduskoormus või teatavate kriteeriumide täitmise tõendamise kulu võib olla liiga suur ja osalemist takistada.

Mõlema süsteemi puhul leitakse, et need on **suurel määral sidusad** muude ELi säästva tarbimise ja tootmisega seotud ELi poliitikavaldkondadega ning täiendavad neid. Hindamise käigus aga kerkisid küsimused seoses vajadusega:

- ☐ uurida täiendavalt vastastikmõju ELi poliitikavaldkondadega, mille abil saaks ELi ökomärgise ja/või EMASi pakutavaid võimalusi paremini kasutada, sealhulgas (kuid mitte ainult) ringmajanduse loomise tegevuskava, ebaausate kaubandustavade direktiiv, riigihangete direktiiv ja tööstusheidete direktiiv.

Seoses kahe süsteemi vahelise sidususega näitab hindamine, et need täiendavad teineteist, keskendudes erinevatele eesmärkidele, ent väike kattuvus võib ilmneda juhul, kui nii EMAS kui ka ELi ökomärgis on suunatud konkreetsetele teenuste sektoritele, nagu turism ja matkamine. Sel juhul tuleb kanda hoolt selle eest, et mitte tekitada segadust tarbijate hulgas, kes võivad teha valiku kummagi süsteemi alusel.

ELi lisaväärtus, mida süsteemid pakuvad, on ebaühtlane. Määrused **andsid ELi lisaväärtust**, kuid see oli süsteemide vabatahtliku laadi tõttu piiratud. Lisaväärtust annab kogu siseturul ühtlustatud eeskirjade ja protseduuride raamistik, mis tagab keskkonnateabe usaldusväärsuse ja läbipaistvuse ja toetab ELi-sisest kaubandust. Raamistikuga antakse teavet toodete ja organisatsioonide keskkonnatoime kohta ning luuakse võimalus muude ELi poliitikavaldkondadega integreerimiseks ja kooskõlastamiseks. Sel viisil toetab raamistik neid tootjaid ja organisatsioone, kes on valmis kohustuslikest meetmetest kaugemale minema, sealhulgas eeskätt VKEsid, kellel puuduks sisemine suutlikkus enda süsteemide ülesehitamiseks.

Täielikku kvantitatiivset kulude-tulude analüüsi ei olnud võimalik koostada. Asjaomased vahendid toimivad aga kontekstis, kus üldsus toetab säästvat tootmist ja tarbimist: 77 % Eurobaromeetri uuringu jaoks küsitletud ELi elanikest märkis, et on valmis keskkonnahoidlike toodete eest rohkem maksma, kui tunneb, et väited on usaldusväärsed. Kuna konkreetsetel kõnealuseid vahendeid käsitlevate avalike konsultatsioonide raames esitasid vastuseid enamjaolt vahendites juba aktiivselt osalevad isikud, olid nad nende suhtes üldiselt ka soodsalt meelestatud. Näiteks leidis 79 % ELi ökomärgise sidusrühmadest, et ELi ökomärgis on kasulik vahend keskkonnasäästlike toodete ulatuslikuma kasutuselevõtmise ja vaba ringluse edendamiseks kogu Euroopas, ja 95 % soovis selle säilitada kas olemasoleval kujul või teatavate muudatustega. Samal ajal leidis üle 70 % kõikidest küsitletud EMASis osalevatest organisatsioonidest, et energiatõhususe, materjalide kasutamise, veetarbimise ja jäätmete tekitamise valdkonnas on nende tulemuslikkus paranenud või oluliselt paranenud.

Võrreldes standardiga ISO 14001 on EMAS oluliselt väiksemal määral kasutusele võetud. Hindamine näitab aga, et keskkonnatoime puhul on EMASis osalevate ettevõtjate tulemused sama head või paremad kui ISO 14001 kohaselt sertifitseeritud organisatsioonidel ning et EMASi erinõuded, nagu läbipaistev aruandlus ja avaliku sektori asutuste tehtav kontroll (mis ei ole standardiga ISO 14001 nõutav), tagavad suurema usaldusväärsuse ja paremad võimalused süsteemi keskkonnapoliitikasse lõimimisel. Seda potentsiaali kinnitavad mitme süsteemis aktiivselt osalenud ELi liikmesriigi kogemustel põhinevad tõendid.

Ent kuna süsteeme ei ole üle Euroopa ulatuslikult kasutusele võetud, on keeruline tõendada kogu ELi lisaväärtust lisaks toodete, teenuste ja osalevate organisatsioonide keskkonnatoime paranemisele. Eelkõige on EMASi mõju vähendanud konkureerimine standardiga ISO 14001, mis pakub üleilmsel tasandil tunnustatud alternatiivi EMASile. Sellest hoolimata on kahe süsteemi vastasmõju olnud konstruktiivne ning EMAS on inspireerinud uusi ja täiustatud muudatusi ülemaailmses ISO 14001 standardis ning lähendanud seda EMASiga, kuigi jätkuvalt esineb suuri erinevusi. Erinevalt standardist ISO 14001 on EMASiga ette nähtud nõuete täitmise ja aruandluse platvorm, mis muudab organisatsiooni keskkonnatoime üldsusele ja ametiasutustele läbipaistvaks. See platvorm võimaldab hõlbustada ka parimate tulemuste saavutajate tunnustamist ametiasutuste poolt ja toetusmeetmete väljatöötamist ning vähendada halduskoormust. Kõnealune suutlikkus on selgitatav asjaoluga, et erinevalt ISO standarditest antakse ametiasutustele ja muudele kolmandatele isikutele juurdepääs keskkonnatoimet ja õigusnormide järgimist käsitlevale teabele ning nõutakse neilt selle

kinnitamist, tagades seega piisava kindlustunde ülejäänud regulatiivse koormuse vähendamise võimaldamiseks.

3. Järeldused

ELi ökomärgis ja EMAS on osa suuremast tootepoliitika vahendite paketist, millega hõlbustatakse üleminekut ringmajandusele. Toimivuskontroll (hindamisuuring ja sidusrühmadega konsulteerimine) kinnitab, et kõnealused süsteemid on kasulikud (kuigi nende kasutuselevõtt on piiratud) vabatahtlikud vahendid ettevõtjate jaoks ning hõlbustavad üleminekut ringmajandusele ja annavad tarbijatele ja ettevõtjatele (äritehingute puhul) teavet toodete ja organisatsioonide keskkonnatoime kohta.

Toimivuskontrolli tulemused näitavad, et süsteemide kasutuselevõtt võiks olla laialdasem ja tõhusam. Toimivuskontrolli käigus tehti kindlaks nende kahe vahendi selged piirangud, arvestades nende vabatahtlikku laadi ja vähest kasutuselevõttu mitme tootekategooria puhul ja vähest teadlikkust kõnealustest süsteemidest. Selleks et maksimeerida kohapealset mõju, on vaja sihipärasemat lähenemisviisi.

Seepärast tõhustab komisjon **ELi ökomärgise määruse** kohast süsteemi ja muudab selle sihipärasemaks, et suurendada järgmiselt kumulatiivset mõju.

- ELi ökomärgise puhul strateegilisema lähenemisviisi väljatöötamine, mis hõlmab järgmist:
 - tooterühmade kindlaksmääramine, sh täiustatud kriteeriumid iga tooterühma puhul toodete valimiseks ning kriteeriumide kohaldamisest loobumiseks, nende läbivaatamiseks ja nende kohaldamise pikendamiseks, toetudes olemasolevate kriteeriumide kasutuselevõtu määrale; sihipärasem lähenemisviis hõlmab ka tihedalt seotud tooterühmade koondamist vajaduse korral (nt mitmesugused sellised suure potentsiaaliga pabertooted nagu ajalehe-ja pehmepaber);
 - loobumine järgmistest tooterühmadest: WC-potid ja pissuaarid, sanitaartehtnilised kraanitarvikud ja kuvamise tehnoloogia, kuna nende tooterühmade puhul on kasutuselevõtt väga väike;
 - konkreetsete tegevuseesmärkide, sihtide ja piisavate järelevalvetoimingute ettenägemine;
 - nii tootjatele kui ka tarbijatele suunatud kommunikatsioonistrateegia, milles on kindlaks tehtud sihtrühm, ning liikmesriike, tööstusharu esindajaid ja asjakohaseid mõjureid hõlmava reklaamitegevuse puhul ülesannete jagamine eelkõige kooskõlas kümne prioriteediga ning eriti majanduskasvu ja tööhõive tegevuskavaga;

- ☐ haldus- ja kontrollikulude vähendamise, konsulteerimisportsessi lihtsustamise ning artikli 6 lõike 6 ja artikli 6 lõike 7 rakendamise praktilise korra väljatöötamise võimaluste uurimine;
- ☐ võimalused ja parimad tavad ELi ökomärgise rolli suurendamiseks riigihangete puhul ja kõrgetasemelise keskkonnasäästlikkuse võrdlusalusena;
- ☐ mõnede ettevalmistavate uuringute koostamine tooterühmade kohta koos keskkonnahoidlike riigihangete, ökodisaini, energiamärgistuse ja ökomärgise vahenditega; see aitab säästa ja hoida ära ebakõlad seoses uuringutega, mis eri peadirektoraadid eri vahendite jaoks tellivad.
- ☐ ELi ökomärgise ja olemasolevate riiklike/piirkondlike märgiste vahelise sidususe ja koostoime suurendamine.

Võttes arvesse **EMASi** määrust ja toimivuskontrolli vastuolulisi tulemusi, sõltub süsteemi jätkamine liikmesriikide võetavatest kohustustest ja nende toetusest. Seepärast soovib komisjon 2017. aastal saada kinnitust sellele, et liikmesriigid võtavad kohustuse:

- 1) jätkata süsteemi ja
- 2) rakendada meetmeid, millega toetatakse süsteemi laialdasemat kasutuselevõttu.

Sõltuvalt liikmesriikide toetusest töötab komisjon välja süsteemi lisaväärtust suurendavaid meetmeid, et:

- ☐ töötada koostöös liikmesriikidega välja täiendavad võimalused EMASi kui haldus- ja regulatiivse koormuse vähendamise vahendi kasutamiseks; EMASi potentsiaali vähendada halduskoormust tänu regulatiivse koormuse vähendamisele on liikmesriigid eri ulatuses ära kasutanud;
- ☐ kasutada EMASiga nõutavat keskkonnatoime valdkonna nõuete täitmise valideerimist ja läbipaistvust, et hõlbustada keskkonnapoliitika rakendamist energia, õhku eralduva heite, elurikkuse, vee või jäätmekäitluse valdkondades;
- ☐ uurida, kuidas saaks EMASi rakendamise paremini integreerida VKEdele suunatud keskkonnahoidliku tegevuskava¹⁵ rakendamisse;
- ☐ näha ette selge kommunikatsioonistrateegia ja sh teha kindlaks sihtrühm ning näha liikmesriike, tööstusharu esindajaid ja asjakohaseid võimendajaid hõlmava reklaamitegevuse puhul ette ülesannete jagamine eelkõige kooskõlas kümne prioriteediga ning eriti majanduskasvu ja tööhõive tegevuskavaga;
- ☐ Euroopa ettevõtluse soodustamine, keskendudes liidripositsioonil olijatele ja konkurentsieelisele koostöös liikmesriikidega, et edendada EMASi kui kõrgelt hinnatud keskkonnajuhtimissüsteemi;

¹⁵ KOM(2014) 440.

- ☐ võtta arvesse standardi ISO 14001 arendamist 2015. aastal ning läbivaadatud standardi ja EMASi vastasmõju;
- ☐ võtta kasutusele liikmesriikides võetud meetmed, mille tulemusel EMASiga liitunute arv suurenes märkimisväärselt ja mida tunnustatakse parimate tavadena;
- ☐ tagada organisatsioonide ja ametiasutuste vaheline tõhus suhtlus, et EMASi alusel kontrollitud keskkonnatoimet ja eeskirjade järgimist saaks aluseks võtta muu keskkonnapoliitika rakendamise hõlbustamisel.